

Takaisin etusivulle

Opettajalle

Hauskoja juttuja -kirjan tehtävät kehittävät **alakoulun oppilaiden oikeinkirjoituksen ja luovan kirjoittamisen taitoja**. Ne sopivat sekä **erityisopetuksessa** että **yleisopetuksessa opiskeleville oppilaille**.

Kirjan **ensimmäisessä osassa** harjoitellaan oppilaille useimmiten ongelmia tuottavia *oikeinkirjoitusasioita*: tavutusta, ison alkukirjaimen käyttöä, yhdyssanoja, pitkää vokaalia, kaksoiskonsonantia, verbin monikkomuotoja ja possessiivisuffiksia.

Toisessa osassa huomio kiinnitetään *värikkääseen kieleen*. Erityisesti mietitään, minkälaiset verbit ja adjektiivit muuttavat tarinan mielenkiintoiseksi ja hauskaksi.

Kolmannessa osassa harjoitellaan tarinan kirjoittamista. Aluksi pohditaan, minkälaiset asiat tekevät tarinasta *hauskan* tai *jännittävän*. *Äänillä* on tärkeä merkitys tarinan tunnelman luomisessa. Lisäksi annetaan *ohjeita tarinan suunnitteluun*. Kaikkia ohjeita ei kuitenkaan kannata oppilaiden kanssa miettiä yhtä aikaa, vaan vähitellen lisäten.

Kirjan lopussa on monistettavia *kuvia tarinoiden kirjoittamisen virikkeiksi*. Lisäksi aivan viimeisellä sivulla on *viivasto*, jota monistetaan tarpeen mukaan, jos sivuilla olevat viivastot ovat liian lyhyitä. Viivastoa voidaan käyttää myös kuvista kirjoitettavien tarinoiden kirjoittamiseen.

Tarinoita kirjoitettaessa ei kiinnitetä huomiota kirjoitusvirheisiin vaan tarinan sisältöön.

1. OSA: Oikeinkirjoitus	5
Tavutus / sanan jakaminen riveille	6
Iso ja pieni alkukirjain	15
Yhdyssanat	21
Pitkä ja lyhyt vokaali	29
Kaksoiskonsonantti	37
Verbi monikossa	47
Omistusliite	53
2. OSA: Värikäs silta	63
Adjektiivit	64
Verbit	69
3. OSA: Tarinan kirjoittaminen	75
Hauskan tarinan kirjoittaminen	76
Jännittävän tarinan kirjoittaminen	90
Äänet tarinoissa	95
Tarinan suunnittelu	102
Tarinoita kuvista	104
Viivasto	108

Ohjeita kirjoitelmien arviointiin
Oppilaiden kirjoitelmien arviointi voi usein olla melko summittaista, koska opettajalla ei ole käytössään selkeitä arviointikriteereitä. Tällöin saattavat joidenkin oppilaiden tarinoissa olevat *positiiviset piirteet* jäädä huomaamatta. Olisikin hyvä, että opettaja käyttäisi arvioinnissa jo etukäteen määrittelemiään kriteereitä. Myös oppilaiden tulisi tietää, mitä kriteereitä opettaja käyttää tekstejä arvioidessaan. Tässä olevien **kymmenen kriteerin** käyttö selkeyttää arviointiprosessia. Kaikkia kriteerejä ei aina kuitenkaan ole tarpeen arvioinnissa käyttää, vaan voidaan keskittyä vain yhteen tai kahteen kriteeriin kerrallaan. Tällöin opettaja kertoo oppilaille jo kirjoitustehtävää antaessaan,

mihin asioihin hän tällä kertaa kiinnittää erityisesti huomiota.
Näin tavallisesti heikkokin kirjoittaja uskaltaa paneutua rohkeasti tarinan luomiseen ja voi saada kiitosta tämän kriteerin pohjalta tarinaa tarkasteltaessa.

1. sisällön omaperäisyys
2. rakenteen hallinta
3. kielen rikkaus ja värikkyys
4. selkeä, sujuva kerronta
5. juonen looginen eteneminen
6. tapahtumarikkaus, yllätyksellisyys
7. kirjoittajan oma pohdinta ja nokkelat oivallukset
8. tarinassa olevat eri kerrokset tai tasot
9. tapahtumapaikkojen ja henkilöiden kuvailu
10. huumori

Tuula Merisuo-Storm
Rauli Storm

Hauskoja juttuja

Oikeinkirjoituksen ja
tarinankirjoituksen
harjoituksia

Nyt on tärkeää antaa oppilaan mielikuvituksen lentää. *Jos oppilas pelkää koko ajan tekevänsä virheitä, hauskoja ja omaperäisiä tarinoita ei synny.* Kun oppilas tempautuu mukaan tarinaansa, kynä on hitaampi kuin ajatus. Siksi on luonnollista, että kirjaimia ja sanojakin jää puuttumaan tekstistä.

Iso ja pieni alkukirjain

1. Mieti, mitkä sanat sivuilla 15–17 olevissa koira-jutuissa ovat nimiä.

Kirjoita jutut uudelleen viivoille ja vaihda nimiin **isot alkukirjaimet**.

Suurten kaupunkien koiria

Ruskea skipper asuu englannin pääkaupungissa, lontoossa. Tänään se menee rouva jonesin kanssa metrolla lontoon kuuluisaan tavarataloon, harrodsiin.

Pikkuinen dolly asuu new yorkissa, yhdysvalloissa. Se kävelee usein james-pojan kanssa manhattanin kaupunginosassa. Rohkea dolly on tottunut ruuhkaan.

2. **Ympyröi** alla olevasta jutusta yhdyssanat. Tarkista, että niissä kaikissa on *kaksi sanaa* yhdistettynä. **Kirjoita** yhdyssanat viivastoon.

Metsäleikkejä

Metsäaukealta kuuluu puheensorinaa. Siellä ovat karhukaverukset Kalevi Karvajalka, Petteri Partasuu ja Hermanni Hunajatassu.

Ne miettivät, mitä kivaa ne voisivat tehdä tänään. Kalevi haluaisi hyppiä lehtikasoissa. Muut eivät kuitenkaan siitä innostu.

Petteri tahtoi marjaretkelle. Toisia ei huvita lähteä marjaankaan. Hermanni ehdottaa juoksukilpailua metsäpoikua pitkin.

Muiden mielestä tällaisena hellepäivänä ei kukaan jaksa juosta.

Mitä ihmettä sitten tehtäisiin?

Silloin paikalle tupsahtaa Taavetti Tammenterho. Karhut kertovat, mistä he äsken juttelivat. Taavetillakin on oma ajatus: ”Menkää piiloon, niin minä etsin teidät.” ”Joo”, karhut riemastuvat ja pinkaisevat puiden joukkoon.

Taavetti alkaa laskea maassa olevia kuivia koivunlehtiä. Kun se pääsee sataan, se lähtee etsimään karhuja. Salamannopeasti se kiipeää lähimpään kuuseen. Sitten se loikkaa seuraavaan ja sitä seuraavaan puuhun. Sieltä se näkee kaikkien karhujen piilopaikat.

2. **Valitse** laatikoista tyhjiin kohtiin sopivat sanat. **Kirjoita** ne viivoille.

latu
laatua

Tämä _____ on
parasta _____.

paluu
paalu

Radan lopussa on _____.
_____ lähtöpaikalle alkaa siitä.

raja
raaja

Lähtöpaikalle on merkitty _____,
jonka yli hevosen _____ ei saa astua.

värin
väärin

Muistin _____
lakin _____.

tällä
täällä

_____ säällä
ei voi pelata _____.

tulla
tuulla

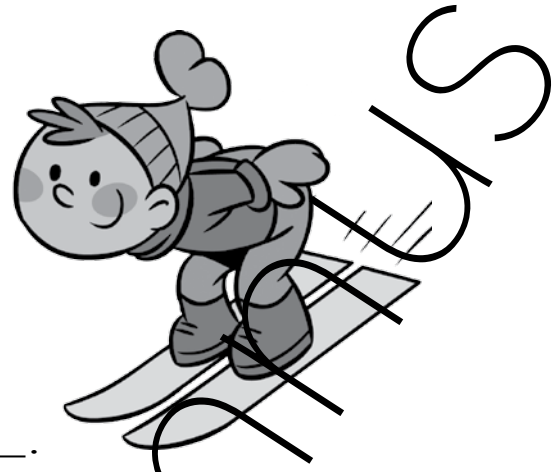
Olin juuri aikonut _____
rannalle kun alkoi _____.

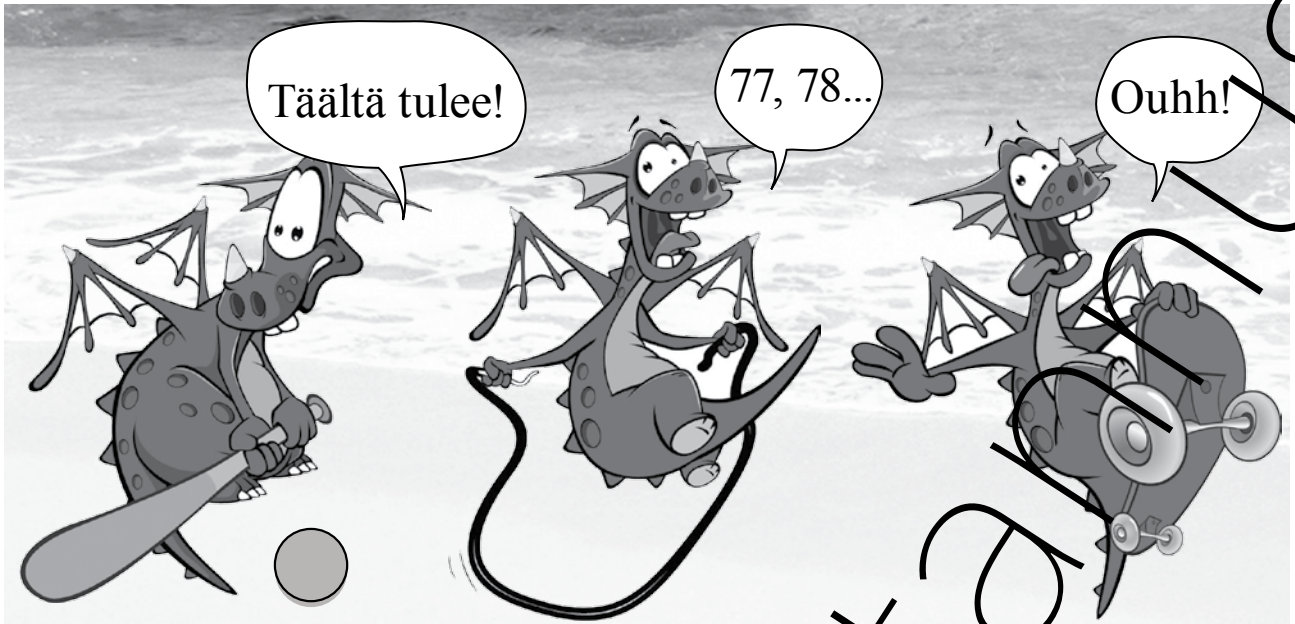
tuli
tuuli

Meille _____ kiire,
kun _____ yltyi.

sataa
saattaa

_____ olla, että
illalla _____.

3. Lisää lauseisiin t tai tt.

Lohikäärmety ___ ö Netta kipi ___ ää uimarannalle. Siellä se yri ___ ää tehdä monenlaisia ju ___ uja. Ne ___ a hei ___ elee palloa ja ope ___ elee pesäpallolyön ___ ejä. Se koe ___ aa hyppiä sa ___ a ker ___ aa narua. Ne ___ a on innos ___ unut myös uudes ___ a skei ___ ilaudastaan. Sen käy ___ ö vaa ___ i vielä runsaas ___ i ahkeraa harjoi ___ elua. Si ___ en Ne ___ alle tulee hirvi ___ ävä nälkä. Se vilku ___ aa jää ___ elömyyjälle: ”Tuo minulle pian sei ___ semän tuu ___ ia!” Kun va ___ sa on täy ___ ynyt, Ne ___ aa väsy ___ ää ja se nukah ___ aa.

olla
hoitaa
haravoida
kastella
kasvaa
kypsyä
pimia
täytyä
kaivaa
voida
tulla
olla
muistaa
lähteä

3. **Kirjoita** viivoille laatikossa olevat **verbit oikeissa muodoissa**.

Heikkilän puutarhassa porkkanat _____ jo kauniin

oransseja. Puutarhurit _____ niitä joka päivä.

Lisäksi he _____ ja _____

kukkia. Marjapensaat _____ aidan vierellä. Pian nii-

den marjat _____ . Silloin ahkerat puutarhurit

_____ ne. Isot ämpärit _____

nopeasti herkullisista marjoista.

Myyrät _____ tunneleita mullan alle. Sieltä ne

_____ salaa napsia kasvimaasta porkkanoita.

Joskus ne _____ maan pinnalle suihkuun. Nii-

den mielestä kastelukannun vesipisarot _____ ihanan

virkeitä. Kun myyrät _____ ottaa mukaan

pesuharjan, multatahratkin _____ helposti pois.

4. Kirjoita laatikoiden sanat oikeissa muodoissaan.

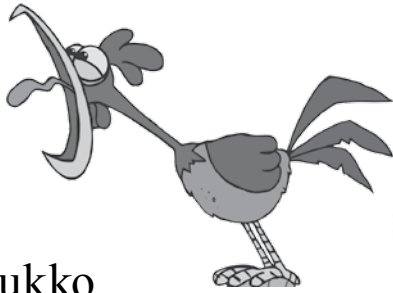

lemmikki
kissa
koti
kaverit
ystävä
mökki
maito
ruokakuppi
ystävä
katti
talo
koti
ajokki
mökki
luuta
pirtti

Noita Nokkelalla ja **hänen** _____
on uusi, erikoinen talo. **Hänen** _____
on huolestunut. Se valittaa: ”Kun herään aamulla, **meidän**
_____ on aina vaihtanut
paikkaa. **Minun** _____ eivät kos-
kaan tiedä, missä minä olen.” Noita vastaa: ”Minä olen **sinun** pa-
ras _____, koska minä annan
sinulle joka päivä ruokaa.” Kissa maukkuu: ”Mutta **meidän**
_____ on monta kertaa
kaatanut **minun** _____ ja astunut isoilla
jaloillaan **minun** _____.”

3. Mitä eläimet tekevät? **Valitse** laatikosta sopivat verbit. **Kirjoita** ne viivoille.

pörrää	mököttää	kaivelee	kiekuu	kauhistuu	löhöilee
nokkii	nuuskuttaa	jolkottaa	rähjää	ryntäilee	viilettää

kukko

aasi

koira

mehiläinen

kissa

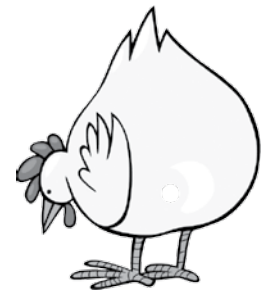
orava

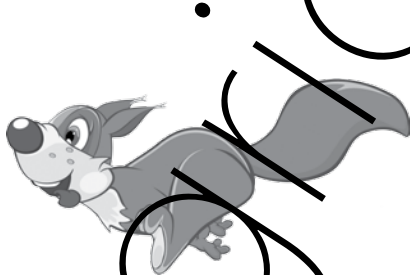
korppi

koira

kana

orava

koira

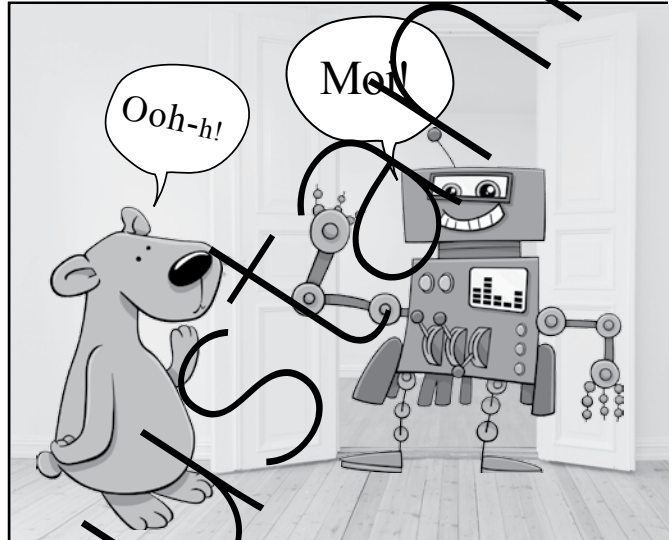

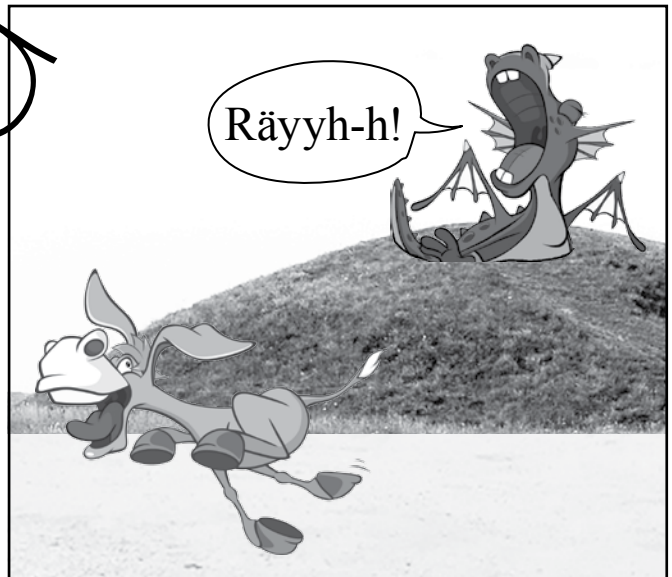
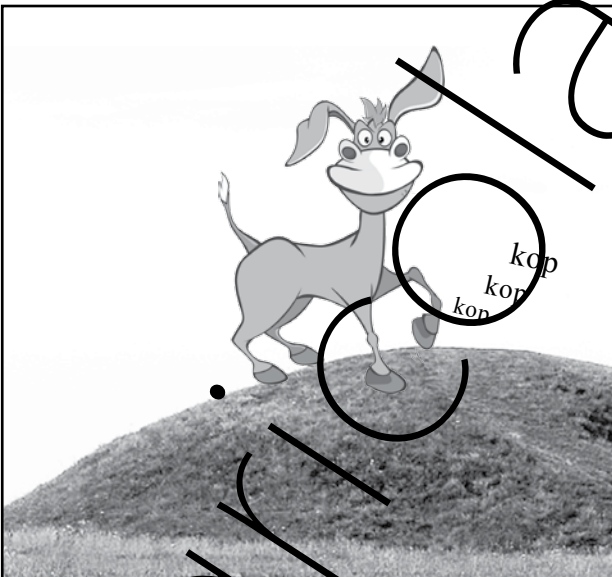
kana

Hauskan tarinan kirjoittaminen

Mikä tekee tarinasta hauskan? Usein tällaisessa tarinassa tapahtuu jotain **yllättävää**, jota tarinan henkilöt eivät ole osanneet odottaa. Joskus tarinan henkilötkin tekevät jotain, mitä ei tavallisesti tehdä.

1. Katso kuvapareja ja **kirjoita**, mitä hassua niissä tapahtuu.

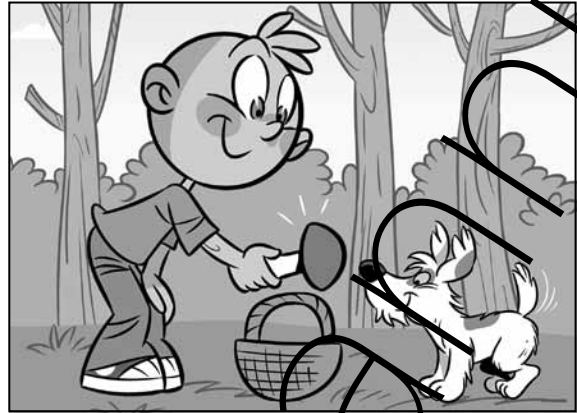

5. **Keksi ja kirjoita** paperille kuviin sopivia hauskoja sanoja.

Kirjoita sitten kuvista tarina, jossa on keksimiäsi sanoja.

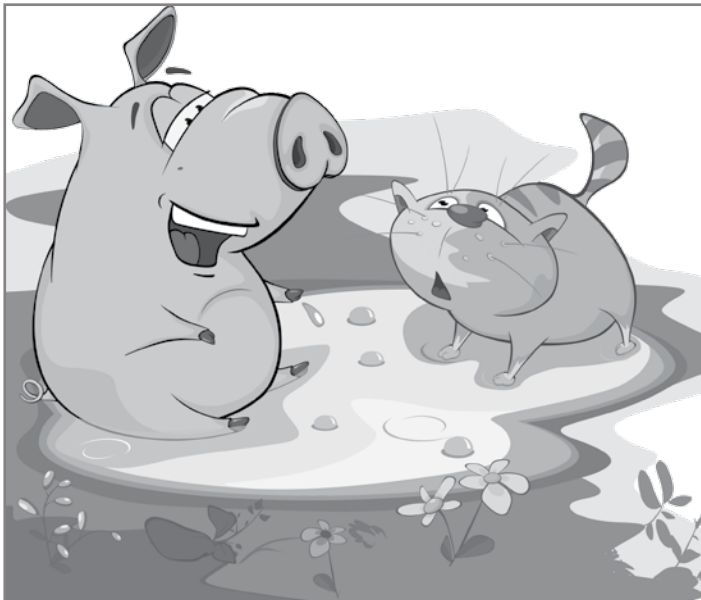
Sienikoira

Blank lines for writing a story based on the comic panels.

10. Keksi, mitä kissa kysyy possulta ja linnulta. Nämä antavat hänelle todella hassuja neuvoja. **Kirjoita** kuvista tarina.

Hyviä neuvoja?

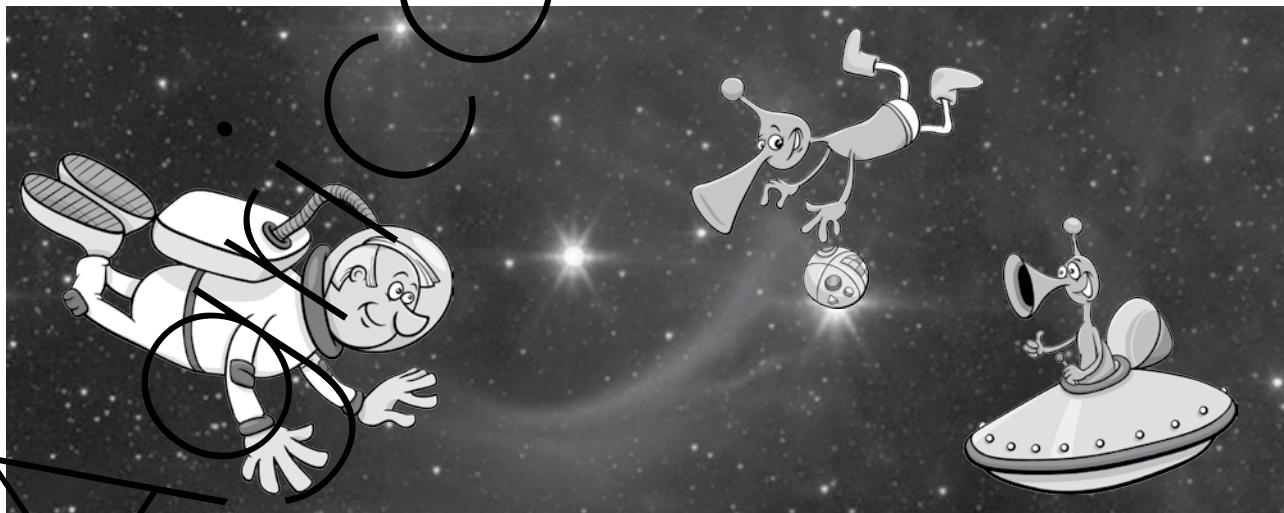
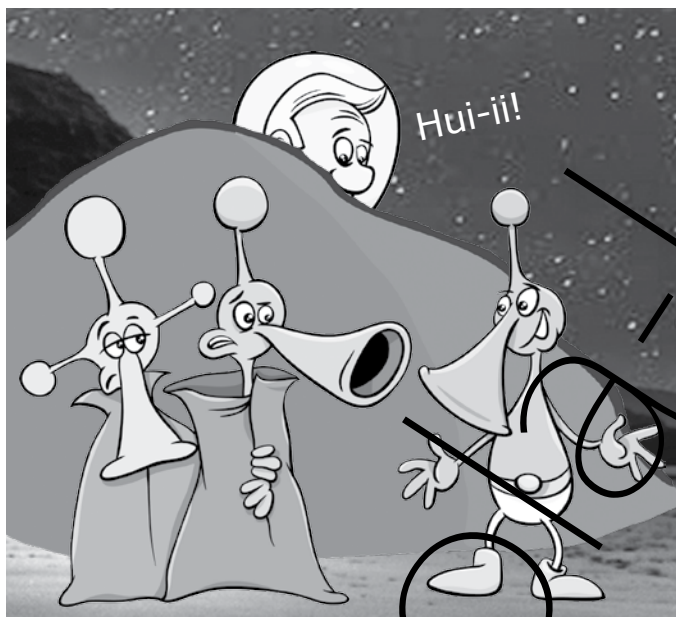
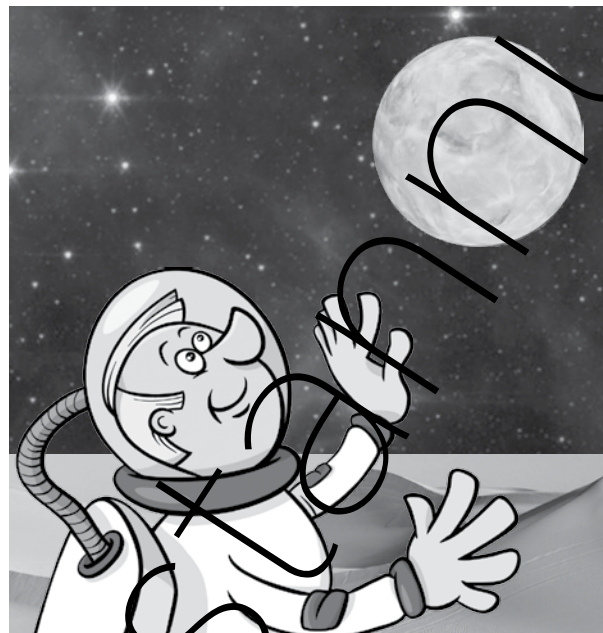
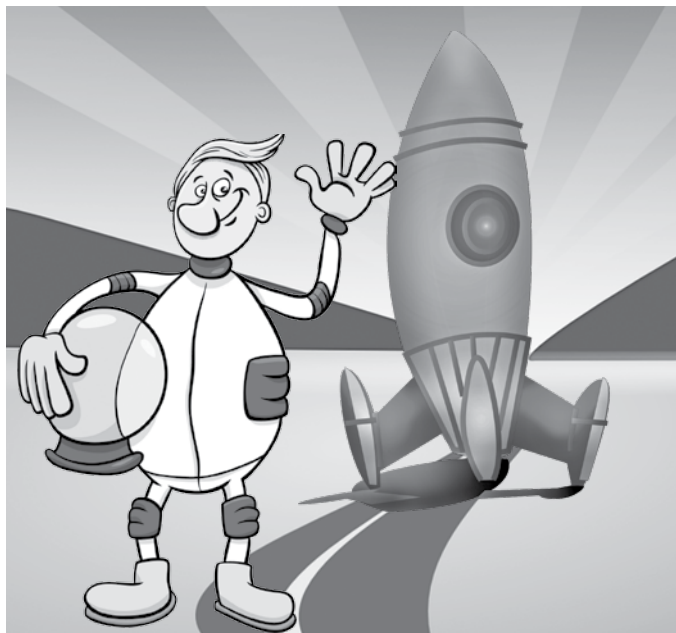

Handwriting practice lines consisting of 18 horizontal lines.

Storm & Storm

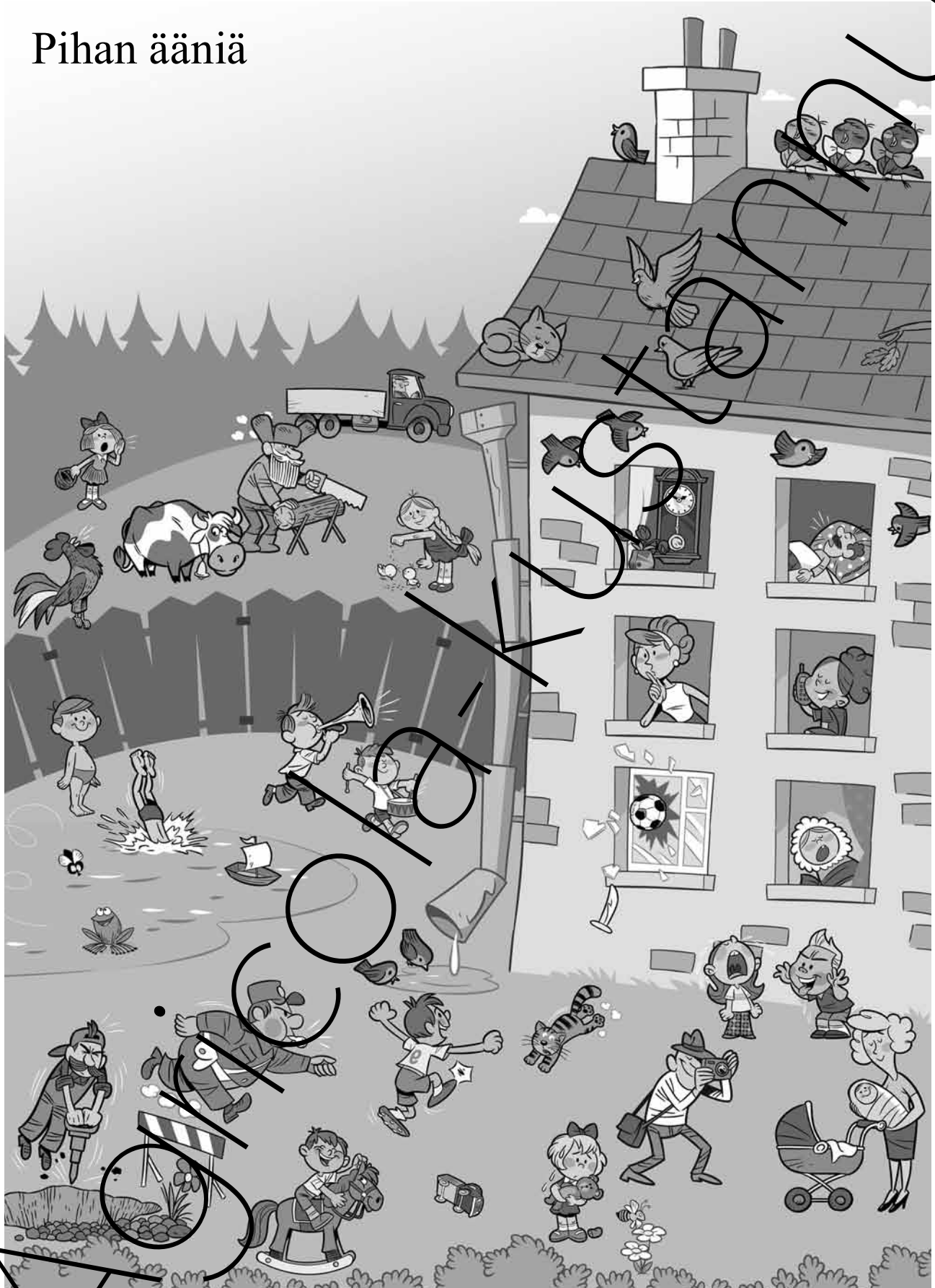
Uskomaton matka

3. Kirjoita kuvasarjasta jännittävä tarina.

2. Kirjoita, mitä **ääniä** kuvassa kuuluu.
Esimerkiksi ”Talon yläkerrassa mies kuorsaa.”

Pihan ääniä

Tarinan suunnittelu

Kirjoitusohjeita

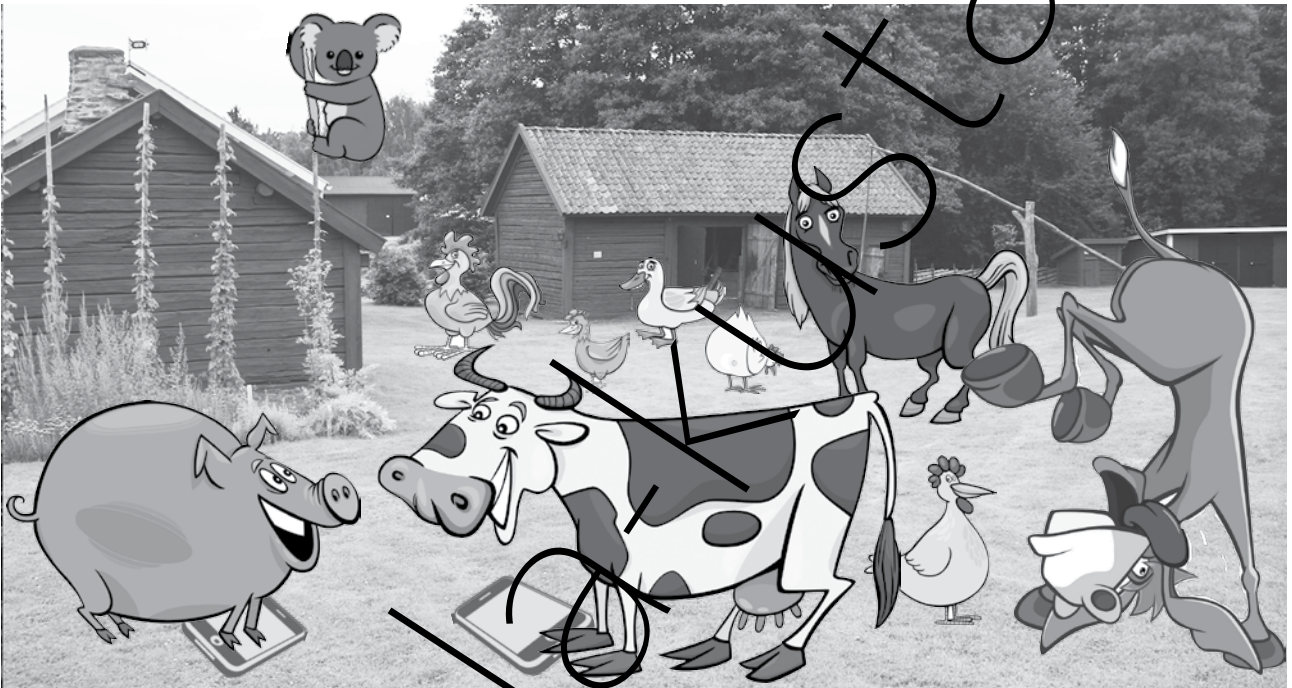
Mieti aluksi näitä asioita:

Paikka

- minkälainen paikka
- sää, aika
- mitä ääniä kuuluu
- mitä näkyy
- keitä on paikalla

Tapahtumat

- mitä on tapahtunut aikaisemmin
- mitä he tekevät ja aikovat kohta tehdä
- mitä erikoista tai yllättävää tapahtuu
- onko heillä jokin ongelma tai toive
- miten ongelma ratkaistaan tai toive toteutuu?

Kokeile tämän kuvan avulla:

- minkälainen paikka _____
- minkälainen sää _____
- mikä aika päivästä _____
- mitä ääniä kuuluu _____
- keitä on paikalla _____
- mitä erikoista tapahtuu _____

